

רע"פ 8466/17 - רפאל אוסטניאזוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8466/17

כבוד השופט ג' קרא

לפני:

רפאל אוסטניאזוב

ה המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבת:

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בתל אביב-יפו בתיק עפ"ג 16-09-2077 שניתן ביום 3.10.2017 על ידי כב' השופטים מ' דיסקין, ר' בן יוסף וצ' קאפק

עו"ד ניר יסלוביץ

בשם המבקש:

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בתל אביב-יפו (כב' השופטים מ' דיסקין, ר' בן יוסף וצ' קאפק) בעפ"ג 16-09-2077 מיום 3.10.2017, בגין הורה בית המשפט, במסגרת בקשה להפסקה שיפוטית של עבודות שירות, כי המבקש ירצה עונש מאסר בפועל לתקופה של ארבעה חודשים בגין ימי מעצרו, בהתאם לגזר דין של בית משפט השלום בתל אביב-יפו בת"פ 28853-09-13 (כב' השופט ע' דרויאן) מיום 19.7.2016.

עמוד 1

1. ביום 6.9.2015 הורשע המבוקש על פי הודהתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות הבאות: סיוע לגניבת רכב; החזקת כלי פריצה לרכב (בעבירות לפי סעיפים 413ב בצוות סעיף 31 ו-413ז לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: חוק העונשין)); נהיגה בזמן פסילה (בעירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה)); נהיגה ללא פוליסת בתוקף (בעירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח כלי רכב מנوعי [נוסח חדש], התש"ל-1970). מעובדות כתוב האישום המתוקן עולה, כי במהלך הלילה שבין הימים 5.9.2013-6.9.2013, סייע המבוקש לשילושה נוספים בסביבת כלי רכב. לפי המתואר בכתב האישום, ארבעה, שהחזיקו בצוותא כלי פריצה, נכנסו לרכב, התניעו אותו באמצעות חיבור חוטי החצתה, נשאו ונטלו את הרכב ללא רשות הבעלים בכוונה לשילוח הרכב לצמיתות. בהמשך, בשעה 00:05:05 ערך נהג המבוקש ברכב בכביש 443 בהיותו פסול נהיגה, כשאין ברשותו פוליסת ביטוח בתוקף.

יצוין, כי שלושת המעורבים הננספים, הנאים 2-4 - תושבי השטחים שעשו בישראל שלא כדין, הורשעו גם הם על בסיס הודהתם. על הנאים 2 הוטל עונש מאסר של 22 חודשים בפועל במסגרת הסדר טיעון "סגור". על הנאים 3 והוטל עונש מאסר בן 12 חודשים ועל הנאים 4 הוטל עונש מאסר בן 8 חודשים. המבוקש היה נאם מס' 1.

2. במסגרת הדיון שנערך בבית משפט השלום, הופנה המבוקש לקבלת תסקיר שירות מבחן וכן לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות (להלן: הממונה). שירות המבחן נמנע מלחת המלצה בעניינו. בחוות הדעת מטעם הממונה מיום 11.7.2016, נמצא כי המבוקש אינו כשיר לביצוע עבודות שירות. יצוין כי המבוקש, שהופנה פעמיים לממונה, לא התקיים בהזדמנויות הראשונות, ובהזרמנות השנייה נמצאו שרידי סם בבדיקה שתן שנערכה לו. בנוסף, הודיע המבוקש לממונה כי אין הוא יכול לעבוד כלל. לאחר קבלת תסקיר המבחן חוות דעתו של הממונה, גזר בית המשפט השלום על המבוקש ארבעה חודשי מאסר בפועל בגין ימי מעצרו, ארבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, ארבעה חודשי פסילה מלקלבל רישון או לנhog ואربعה חודשי פסילה על תנאי למשך שנתיים מתום הפסילה בפועל. בגדיר גזר הדיון נתן בית משפט השלום משקל לנسبותיו האישיות של המבוקש, לרבות מצבו הנפשי, ואף הסב את תשומת ליבו של שירות בת-הסוהר לעניין. עוד יוער, כי בית משפט השלום ציין כי נמנע מהטליל עיצום כספי על המבוקש, וכן מצבו הכלכלי של המבוקש, שפשת רגל בסמוך לאותו מועד.

3. המבוקש ערער על גזר הדיון בבית המשפט המחוזי בתל אביב, כשהערעור מופנה לעונש המאסר בלבד (עפ"ג 16-09-2077, כב' השופטת הבכירה ד' ברילנר והשופטים א' נחניאלי חיאט ושייניב). במעמד הדיון בערעור, ביקש באת כוחו של המבוקש כי יופנה לבחינה נוספת לממונה. באת כוחו ציינה כי המבוקש סובל מפריצת דיסק, וביקשה כי יעשה ניסיון להתאים לו עבודות שירות התואמות את מצבו הרפואי. לאור טענות המבוקש ובהעדר התנגדות מצד המשיבה, הופנה המבוקש פעמיים נוספת לממונה לשם בדיקה חזורת של התאמתו לביצוע עבודות שירות. לאחר בדיקת הממונה, הוגשה לבית המשפט המחוזי חוות דעתו, לפיה נמצא עבור המבוקש מקום בו יכול לרצות את עבודות השירות, בהתחשב במצבו הרפואי. משכך, ניתן ביום 27.2.2017 פסק דין משלים בגדירו נקבע כי המבוקש ישא את עונש המאסר שהוטל עליו בעבודות שירות החל מיום 23.3.2017.

4. ביום 22.3.2017, יממה לפני תחילת ביצוע עבודות השירות, הגיע המבוקש בקשה לדחיתת מועד רצוי

העונש בשל החמרה במצבו הרפואי, המצrica ניתוח בעמוד השדרה. בהמשך לכך, ביום 27.3.2017 הודיע המבוקש כי עבר טיפול במרפאת כאב ואינו צפוי לעבור ניתוח בתקופה הקרובה. המבוקש ציין כי התיציב אצל המmono, שהחליט לאפשר את ביצוע עבודות השירות, בכפוף להציג אישור רפואי עדכני לגבי מצבו. לאור הוודאות אלו קבע בית המשפט כי על המבוקש לתאם עם המmono את מועד התיאכבותו לריצוי העונש.

5. אלא שביום 8.6.2017 הגיע המmono לבית המשפט המחויז בקשה לשינוי גזר דיןו של המבוקש, בהתאם לסעיף 15(א)(1) לחוק העונשין, בשל החמרה במצבו הרפואי טרם החל ביצוע עבודות השירות ולאחר שנמצא על ידי וועדה רפואיית עדכנית כי אינו כשיר לבצע. בדיון בבקשתו, שהתקיים בבית המשפט המחויז בפני כב' השופטים מ' דיסקין, ר' בן יוסף וצ' קפקח, נערת ההרכבת בבקשתו את כוחו של המבוקש והורה על דחית הדיוון במספר חדשם שלאחריהן "בחן האם חל שיפור במצבו הרפואי של המבוקש, אך שיש בכוחו לבצע את עבודות השירות שנגזרו עליו".

6. ביום 3.10.2017, עם תום תקופת הדחיה, התקיים דיון נוסף בבית המשפט המחויז, במהלךו הוצאה חווות דעת עדכנית מטעם המmono, לפיה אין מקום לשנות את המלצתו הקודמת. בחווות הדעת צוין כי המבוקש לא הציג כל מסמך רפואי המעיד כי יכולתו לבצע את עבודות השירות וכן כי הוא חוזר על טענתו לפיה אין הוא מסוגל לעבוד בעבודות שירות אך מעוניין לעשות כן.

לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים והצדדים ולאחר שבית המשפט עיין בנימוקי הערעור עת הוגש מלתחילה, נקבע כי לא נפללה כל טעות בגין גזר דיןו של בית משפט השלום וכי בגדירו הובאו כל השיקולים הרלוונטיים הדרושים למתן גזר הדין. בפסק הדין הודגש כי המבוקש נתן את הדין על עבירות מהחמורות בפקודת התעבורה, אשר מצדיקות עונש של מאסר בפועל, ועל אחת כמה וכמה שעה שנלווה אליה הרשעה בעבירות נוספות. בנוסף, הינה בית המשפט את תושמת ליבו של שירות בתי הסוהר במצבו הרפואי של המבוקש ולאפשרות שיעורו ניתוח בקרוב.

7. על פסק דין זה הוגשה בבקשת רשות הערעור דין. לאחר קליטת הבקשה, השיג המבוקש על החלטת המזKirות לסייע את התקיק כבקשת רשות ערעור, בטענה כי מדובר בערעור בזכות. לאחר קבלת תגבות המשיבה, דחתה כב' הרשותת ל' בנמלך את השגת המבוקש, וקבעה כי ההליך סוג הדין כבקשת רשות ערעור (בש"פ 7953/17 מיום 26.10.2017). בימי לבני, ביום 18.10.2017 הכריע בית משפט זה (השופט נ' הנדל) בבקשת לעיכוב ביצוע שהגיש המבוקש בצד לביקשת רשות הערעור, והורה על עיכוב ביצועו של עונש המאסר שהושת על המבוקש בהמשך, לאחר החלטת הרשותת בעניין סיוג ההליך, הורה על המשך עיכוב ביצוע העונש עד למtan החלטה בבקשת זו (בש"פ 7953/17 מיום 5.11.2017).

הבקשה למtan רשות ערעור

8. בבקשתו שלפני, עותר המבוקש לרשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז מיום 3.10.2017. המבוקש מבסס בבקשתו על שני אדנים: ראשית, טוען המבוקש כי הסוגיה דין חריגה מענינו הפרט' ומעוררת סוגיות עקרוניות הנוגעות להעסקתם של בעלי מוגבלות בעבודות שירות. לשיטתו, המmono מפרש באופן צר את המונה "התאמה" ואינו

ממצאה את האפשריות למציאת מסגרת תעסוקתית מתאימה לנאים בעלי מוגבלות, באופן הפוגע בזכותם לשווון. גם בית המשפט המחויז שגה עת לא דרש מהמומנה לעשות מאמץ נוסף לצורך לבקשתו, בשם לב למוגבלות הפיזית ממנו הוא סובל. שנית, מלין המבקש על חומרת העונש שגזר עליו בית משפט השלום. המבקש שב ועומד על נסיבותיו האישיות, הרפואיות והמשפחתיות, על הودאותו בעובדות כתוב האישום ועל העדר עבר פלילי, תוך ציון כי מדובר במעידה חד פעמיות וכי בנסיבותיו ניתן היה להימנע מلغזר עליו עונש מאסר בפועל. נכון כל האמור, עותר המבקש לבטל את עונש המאסר בפועל שהוטל ולהמירו במאסר על תנאי בתוספת קנס גבוה וחתימה על התcheinבות. לחילופין, מבוקש כי יופנה פעם נוספת לממונה לצורך מציאת מקום מתאים לביצוע עבודות השירות בהתחשב במצבו הרפואי.

דין והכרעה

9. כדי, הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלוול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים בהם הבקשה מעלה שלאה - משפטית או ציבורית - בעלת חשיבות כללית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים (ר"ע 103/82 חנין חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה), פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007) או במקרים בהם מתעורר חשש לא-צדק מהותי או חשש לעוות דין (רע"פ 6487/12 דבר נ' מדינת ישראל (15.7.13)). המבקש טוען כי הסוגיה Dunn חורגת מעניינו הפרטני ומעוררת שאלה עקרונית הנוגעת להעתקתם של בעלי מוגבלות בעבודות שירות. חרף אמריה זו, המבקש לא מבסס בבקשתו כל טענה עקרונית כאמור, אלא טוען כי בעניינו הפרטני לא נעשה מאמץ מספיק למציאת מסגרת התואמת את מצבו הרפואי.

מן הראי לציין כי בעניין זה נקבע בסעיף 15יא(ב) לחוק עונשין כי:

"המומנה יפעל בשקייה ראייה לארגון עבודות השירות, למציאת מקומות לעבודות שירות
ל מגוון סוגים אוכלוסייה, לרבות לאנשים עם מוגבלות, להצבתם של נידונים לעבודה בהם,
לmino מפקחים מקרוב עובדי המדינה ולפיקוח על עבודות שירות".

מהשתלשות הדברים עולה כי עבודות השירות הותאמו למבקש בהתחשב במצבו הרפואי אלומ לנוכח ההחמרה במצבו, כשהוא עצמו צין בפני וUDA רפואית של שירות בתי הסוהר כי אינו יכול לעבוד (על פי חוות דעת רפואיית מעודכנת מיום 1.10.2017, שהוגשה בבית המשפט המחויז ונسرקה ל"ט המשפט", נמצא כי אינו כשיר). בנסיבות אלה, אין בטעنته של המבקש לבסס עילת אפליה כללית המצדיקה מתן רשות ערעור ואין בה אף לבסס את טענות הפרטנית כי הממומנה לא פעל ב"שקייה סבירה" לאיתור עבודות שירות שהמבקש יוכל לבצע חרף מצבו הבריאותי (רע"פ 5806/11 סריה נ' מדינת ישראל (15.11.2011)). אשר על כן, הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, ודינה להידוחות.

10. מעבר לנדרש, אוסף בקצרה כי יש לדחות את הבקשה גם לגופה. לא מצאתו כל פגם באופן התנהלותו של בית המשפט המחויז. בית המשפט המחויז, לאחר שבועות 26.6.2017 שמע את טענות המבקש, החליט "لتת הזדמנות למערער ולדוחות פעם נוספת לדוחות הקודמות כל זאת מתוך הערכה שיתכן שבמהלך תקופת הדחיה ישטרוף מצבו הרפואי של המערער באופן שיוכל לבצע את עבודות השירות שהוטלו עליו". עניינו של המבקש שב וונבחן על ידי

המומנה על עבודות השירות, ואף ניתנה למבקר דחיה בת חודשים לצורך בוחנת השיפור במצבו, אולם גם בבדיקה חוזרת עלה כי במצבו הרפואי הנוכחי הוא אינו قادر לבצע עבודות ובוחנות הדעת הרפואי העדכנית, שהוצגה בפני בית המשפט המחויז, אף טעןמבקר כי "אינו מסוגל לעבוד בשום עבודה". נכון האמור, אין ממש בעונות לפיהן לא נעשה מאמץ מספיק להתקנת מסגרת של עבודות שירות לביקש, הן על ידי בית המשפט המחויז והן על ידי המומנה.

באשר לטעונותמבקר בנוגע לחומרת העונש שהושת עליו, כפי שນפסק לא אחת, חומרת העונש אינה מקינה עילה למטען רשות ערעור, אלא במקרים חריגים בהם העונש סוטה במידה ניכרת ממידיניות הענישה בעבירות דומות (רע"פ 9102/15 פאר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.1.2016); רע"פ 1429/13 מוסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.7.2013)). בעניינו שלמבקר, אין כל סטייה בעונש שהוטל עליו וכדברי בית המשפט השלום, הדיון נגזר "במידה רבה של חסד" בהתחשב בנסיבותו שלמבקר. מחד גיסא, הנسبות המקולות שפורטו על ידימבקר, לא נעולמו מעוני הערכאות הקודמות בעת גירת העונשו. מאידך גיסא, לא ניתן להעתלם מכך ומהומרת העבירות בהן הורשע הנאשם. כפי שצין בית המשפט המחויז, עבירה הנהיגה בזמן פסילה, בה הורשע הנאשם, היא מהחמורים שב_ubירות התעבורה (ע"פ 6492/12 דיראוי נ' מדינת ישראל (18.11.2012)), לא כל שכן כאשרolloת אליה עבירות נוספות, ובינהן סיוע בגיןת רכב, עבירה שהעונש המירבי בגיןה הינו שלוש וחצי שנות מאסר. לסיום, העונש שהושת עלמבקר עולה בקנה אחד עם נסיבות המקירה ונסיבותו האישיות, ואף נוטה לקולא.

11. סוף דבר, הבקשה נדחתה.מבקר יתייצב לריצוי מסרו ביום ראשון 19.11.2017 עד לשעה 10:00, שברשותו תעוזת זהות. עלמבקר לחתם את הכניסה למסר כולה האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיוון של שב"ס, טלפונים 08-9787377, 08-9787336.

12. עיכוב הביצוע שנייתן מבוטל בזאת.

ניתנה היום, י"ט בחשוון התשע"ח (8.11.2017).